

INVALIDILIITON LAUSUNTO

Asia: Asiantuntija- ja lausuntopyyntö Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi lasten kanssa työskentelevien rikostaustan selvittämisestä annetun lain muuttamisesta. Lakialoite laiksi lasten kanssa työskentelevien rikostaustan selvittämisestä annetun lain muuttamisesta. Lakialoite laiksi lasten kanssa työskentelevien rikostaustan selvittämisestä annetun lain 2 §:n muuttamisesta

Viite: HE 4/2021 vp, LA 1/2019 vp, LA 2/2019 vp

Invalidiliitto ry kiittää kohteliaimmin työ- ja tasa-arvovaliokuntaa mahdollisuudesta tulla kuulluksi asiassa.

Invalidiliitto ry on fyysisesti vammaisten ihmisten valtakunnallinen vaikuttamisen ja palvelutoiminnan monialajärjestö. Liitto edistää ja kehittää fyysisesti vammaisten ja toimintaesteisten henkilöiden mahdollisuuksia osallistua, liikkua ja elää täysipainoista elämää. Invalidiliitossa on 30 000 henkilöjäsentä ja 144 jäsenyhdistystä.

HE 4/2021 vp Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi lasten kanssa työskentelevien rikostaustan selvittämisestä annetun lain muuttamisesta

Invalidiliitto pitää hyvänä, että esitetyillä muutoksilla pyritään edistämään alaikäisten suojelua antamalla työnantajille ja muille rikostaustan selvittämisvelvollisille tahoille mahdollisuus selvittää työnhakijoiden ja muiden rikostaustan selvittämismenettelyn piiriin kuuluvien henkilöiden rikostaustaa myös lyhytaikaisissa enintään kolme kuukautta kestävässä työntekotilanteissa. Invalidiliitto näkee merkittävänä epäkohtana sen, että työnantajille ja muille rikostaustan selvittämisvelvollisille tahoille annetaan ainoastaan mahdollisuus selvittää työnhakijoiden ja muiden rikostaustan selvittämismenettelyn piiriin kuuluvien henkilöiden rikostaustaa. Tämä tulisi olla velvoittava myös lyhytaikaisissa, enintään kolme kuukautta kestävässä työntekotilanteissa. Pieni, mutta tärkeä lisäsehdotus Invalidiliiton mukaan lakiin on, että alkuperäinen rikosrekisteriotte kulkisi työntekijän mukana ja työnantaja voisi halutessaan ottaa siitä kopion. Näin esimerkiksi lasten henkilökohtaisina avustajina tai päiväkodissa työskentelevien henkilöiden ei tarvitsisi esimerkiksi lähikunnasta toiseen vaihtaessaan erikseen hankkia uutta rikosrekisteriotetta, edellyttäen että ote ei ole vanhempi kuin 6kk.

Sosiaali- ja terveystieteiden tuottamisessa täytyy aiempaa vahvemmin ottaa huomioon työntekijän rikosrekisteriotte

Invalidiliitto haluaa tuoda esille esimerkkinä, kun on kyse erityisen haavoittuvassa asemassa olevista vammaisista lapsista, jotka käyttävät invataksia, pitäisi kuljettajan rikosrekisteriotteen nähtäväksi toimittamisen, riippumatta työsuhteen pituudesta, aina olla pakollista. Nyt nämä lakimuutokset eivät vastaa tähän tarpeeseen

Rikostaustan selvittämiseen pitää olla mahdollisuus aina, kun tarve siihen ilmenee

LA 1/2019 vp Lakialoite laiksi lasten kanssa työskentelevien rikostaustan selvittämisestä annetun lain muuttamisesta.

Lakialoitteessa esitetään, että lasten ja nuorten kanssa työskentelevien henkilöiden työnantaja voi pyytää rikosrekisterilain (770/1993) 6 §:n 2 momentissa tarkoitettua otetta rikosrekisteristä myös muulloin kuin ensi kertaa sellaiseen työ- tai virkasuhteeseen, jotka sisältävät 2 §:ssä tarkoitettuja tehtäviä taikka annettaessa henkilölle näitä tehtäviä ensi kerran.

Invalidiliitto pitää hyvänä sitä, että työsuhteen pidentyessä, työnantaja työsuhteen aikana voisi pyytää rikosrekisteritiedot työntekijältä. Näin voisi tehdä esimerkiksi silloin, kun haluttaisiin selvittää rikostaustatietojen mahdollista muuttumista.

LA 2/2019 vp Lakialoite laiksi lasten kanssa työskentelevien rikostaustan selvittämisestä annetun lain 2 §:n muuttamisesta

Lakialoitteessa esitetään, että myös alle kolme kuukautta lasten ja nuorten kanssa työskentelevien rikostaustat selvitetäisiin. Aloitteessa ehdotetaan, että lasten kanssa työskentelevien rikostaustan selvittämisestä annetun lain (504/2002) 2 §:ää muutetaan asian edellyttämällä tavalla.

Invalidiliitto kannattaa muutettavaksi lasten kanssa työskentelevien rikostaustan selvittämisestä annetun lain (504/2002) 2 §:n 3 momentti, sellaisena kuin se on laissa 926/2012, ehdotuksen mukaisesti, niin että Siviilipalveluskeskus ei voi määrätä henkilöä tämän lain mukaisiin tehtäviin, jos henkilö ei halua ottaa vastaan tällaisia tehtäviä.

INVALIDILIITTO RY

Helsingissä 9. maaliskuuta 2021

Janne Juvakka	Laura Andersson
toimitusjohtaja	yhteiskuntasuhdejohtaja

Lisätietoja: Ylva Krokfors, sosiaali- ja terveystieteiden asiantuntija
ylva.krokfors@invalidiliitto.fi